

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

Sect. I. Qvænam nomina primæ in diuinis personæ propriè conueniant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

onis, seu productionis passiuæ ab altero: eamdem verò rem posse simul dici & relationem & notionem; relationem, quatenus est ratio referendi vnã personam ad aliam; notionem, quatenus est ratio dignoscendi vnã personam ab alia.

Quæres, cur non ponatur sexta notio, quã designetur nullam personam à Spiritu Sancto produci; sicut in Patre ponitur Innascibilitas, vt ostendatur illum ab alia persona non produci. Resp. talem notionem non esse in Spiritu Sancto necessariam: non enim qualibet negatio debet inter notiones numerari, sed ea solum, quæ aliquam perfectionem vel dignitatem exhibeat, cuiusmodi est Innascibilitas in Patre, quatenus significat Patrem esse principium totius Deitatis, nec ab alio villo produci: ex qua tamen Patris notione non sequitur, quòd Pater sit alijs personis excellentior; summa enim in omnibus ac perfectissima æqualitas est propter simplicitatem essentiæ diuinæ, quæ tribus personis communis est, secumque illas profus identificat. Plura super hac re videri possunt apud Magistrum sententiarum lib. 1. dist. 27. & 28. vbi & varias sanctorum Patrum sententias fusiùs refert.

CAPVT II.

De personis diuinis in particulari.

SECTIO I.

Quenam nomina primæ in diuinis personæ propriè conueniant.

EX varijs nominibus, quæ primæ in diuinis personæ conuenire possunt, tria sunt præcipua, de quibus hic nobis agendum est. Primum, est nomen ingenerati: cum enim propria primæ personæ notio (vt ex antedictis

dictis constat) sit Innascibilitas, ex illa deriuatum est nomen Innascibilis siue Ingeniti, quod apud sanctos Patres ad primam sanctissimam Trinitatis personam designandam adhibetur: quo quidem nomine non aliud significare voluerunt, quam primam illam personam à nullo alio principio esse productam; in quo distinguitur à duabus alijs, quæ aliquod suæ productionis principium agnoscunt; vnde sanctus Basilius lib. 4. contra Eunomium ex hac appellatione ingeni, argumentum ducit ad probandum secundam Trinitatis personam non esse factam aut creatam, sed esse genitam; quia scilicet frustra alioquin Pater ingenitus appellaretur, si nulla esset genitura, cum qua comparatus dici posset ingenitus; ac potius increatus quam ingenitus dici deberet.

Secundum, est nomen Patris, quod quidem si sumatur in ordine ad creaturas, non est personæ nomen sed essentiæ; proindeque non solum primæ, sed etiam alijs duabus personis conuenit; eo namque sensu paternitas in Deo significat eius bonitatem & prouidentiam erga creaturas præsertim rationales, quatenus illas creat, conseruat, gubernat, &c. quæ actiones creandi, conseruandi, gubernandi, &c. communes sunt toti Trinitati, cum sint actiones ad extrâ, Deus autem ad extrâ non operetur vt trinus, sed quatenus vnus est; vnde Christus Dominus S. Matth. 23. dicit: *Vnus est pater vester, qui in calis est;* & cap. 6. iubet nos ita orare: *Pater noster, qui es in calis,* vbi nimirum dictio *Pater* ex communiore Theologorum sententia sumitur essentialiter, simulque refertur ad tres personas, non autem ad solum patrem.

Si verò nomen Patris sumatur in ordine ad internam generationem, tunc soli primæ personæ competit, quod patet ex varijs scripturæ locis supra citatis & adhuc infra citandis, & ex omnibus fideli symbolis; in quibus Ecclesia profitetur primam in diuinis personam verè & propriè esse & dici patrem, nullique alteri personæ hoc nomen eo sensu acceptum competere; vnde S. Athanasius in symb. suo: *Vnus ergo Pater, non tres Patres: & S. Cyril.*

ryl. Alexand. lib. II. in S. Ioan. explicans illa verba (*Pater manifestavi nomen tuum hominibus cap. 17.*) sic loquitur: *Manifestavit nomen Patris Filius, quatenus in eam notionem ac sinceram contemplationem nos induxit, ut intelligeremus, non solum Deum illum esse re veram (id enim & ante Christi adventum vulgo predicabatur per scripturam divinam) sed hoc insuper, praterquam quod Deus est, eundem quoque esse non emsntirâ appellatione Patrem, qui in seipso & ex seipso proprium habet fatum cum natura sua concurrentem atque æternum: & paulò post subiungit nomen Patris magis illi convenire quàm nomen Dei: Hoc enim dignitatis, inquit, illud substantiæ proprietatis notionem continet.*

Tertium, est nomen Principij, quod quidem duplici modo potest similiter considerari, vel ad extrâ & secundum respectum ad creaturas, vel ad intra & secundum actiones immanentes: priori modo est nomen essentielle tribus personis conveniens eodem modo, quo supra de nomine Patris dictum est; posteriori verò, est notionale, quod primæ & secundæ personæ convenit, sed præsertim primæ. Et quidem, quod Patri & Filio conveniat, pater ex Conc. Florentino sess. ult. & ex Conc. Lugdunensi sub Gregorio decimo capite unico de summa Trinitate, vbi vocabulum Principij dicitur commune Patri & Filio ad intra, quatenus ambo simul producant Spiritum Sanctum. Quod autem præsertim ac potissimum personæ Patris hoc nomen Principij conveniat, patet ex eo, quod solus Pater sit principium sine principio, solus simul producat & improductus, & à S. August. lib. 4. de Trinitate cap. 20. & S. Athan. orat. cont. Gregales Sabellij vocatur *Principium totius Deitatis*; non quod ipsa Deitas ab ipso procedat, hoc enim dicere est hæreticum & damnatum in Conc. Lateranensi sub Innocentio III. cap. 2. sed quia est principium aliarum personarum, in quibus est tota Deitas, & quibus totam Deitatem ipse communicat.

Quæres, an sicut Pater dicitur principium, sic etiam possit dici causa Filij & Spiritus Sancti? item an possit dici au-

ci au
spe
nis n
non
feren
caus
uer
ac p
tura
set P
mate
set. C
S. Au
sum P
tus es
autem
maior
restab

Qui

L
ri
sanct
præse
veru
tri c
quart
ac pro
Hi
rij, q
fertin
ipse A

ci author ipsius Filij & Spiritus sancti? Respondetur, quod spectat ad nomen causæ; apud Latinos vñum illius nominis non esse admittendum, quamuis apud Græcos Patres nonnunquam nomen causæ & principij in diuinis indifferenter sumptum reperitur; ratio est, quia hoc nomen causæ secundum communem acceptionem importat diuersitatem substantiæ & dependentiam vnius ab altero, ac proinde quamdam prioritatem & posterioritatem naturæ, præsertim si sermo sit de causâ efficiente, qualis esset Pater respectu aliarum personarum; cum nec causæ materialis, nec formalis, nec finalis rationem habere possit. Quod autem spectat ad nomen authoris, respondet S. Aug. lib. 3. cont. Maximinum cap. 14. *Si propterea Deum Patrem Deo Filio dicis authorem; quia ille genuit, iste genitus est; quia iste de illo est, non ille de isto: scilicet & concedo: si autem per nomen authoris minorem vis facere Filium, Patremque maiorem, nec eiusdem substantiæ Filium, cuius est Pater; detestabor & respuam.*

SECTIO II.

Quid fides Catholica de secunda sanctissima Trinitatis persona credendum proponat.

Loquimur hîc tantum de ijs, quæ ad rectam & veram sanctissimæ Trinitatis noticiam pertinent, de mysterio Incarn. suo postea loco acturi. De secunda igitur sanctissimæ Trinitatis persona Catholica fides quinque præsertim veritates docet esse credendas: prima est, esse verum & naturalem Dei Patris Filium: secunda, esse Patri consubstantialem: tertia, esse Patri coæternum: quarta, esse Patri per omnia æqualem: quinta, esse verè ac propriè vnum cum Patre Deum.

His quinque veritatibus opposita fuit olim hæresis Arii, qui (vt constat ex Athanasio varijs in locis, ac præsertim in libro de Synodis, ex quodam opusculo, quem ipse Arius edidit, inscripsitque; *Thalia*) dicebat Filium Dei,

G nec